

Det digitaliserade Finland är en möjlighet: stora framsteg i de anställdas välfärd och arbetets produktivitet

Framtiden för det digitaliserade Finland bör byggas på vår existerande etiska värdegrund som betonar förtroende och samhörighet.

Utnyttjandet av artificiell intelligens och digitalisering möjliggör betydande förbättringar inom produktiviteten, den offentliga servicen och arbetsplatsernas vardag. Den positiva utvecklingen kan accelereras med hjälp av policyåtgärder, offentlig finansiering och samarbete. Målet är ett högklassigt arbetsliv som karaktäriseras av välmående anställda och hög produktivitet.

Utnyttjandet av digitalisering och artificiell intelligens hjälper företagen att maximera sina möjligheter till tillväxt och framgång och de offentliga organisationerna att erbjuda allt kostnadseffektivare service som håller hög kvalitet. Det är inte endast fråga om teknik: Enligt vissa uppskattningar kan rentav hälften av fördelarna med AI och digitalisering uppnås tack vare ny verksamhetskultur och nya rutiner.

Digitaliseringen möjliggör stora framsteg även i fråga om välbefinnandet i arbetet. Teknik åstadkommer ingenting i sig själv utan människor, vi gör skillnaden, ensamma och tillsammans. Samarbete är utgångsläget även för de rekommendationer som presenteras nedan.

1. Digitala färdigheter och AI-kompetens måste säkerställas

Eftersom den tekniska utvecklingen påverkar uppgifterna inom de flesta yrkena och å andra sidan ger upphov till helt nya yrken, bör utbildningen utvecklas med hänsyn till behovet att kombinera tekniska kunskaper och interaktionsfärdigheter.

- Ny kompetens bör byggas på gedigna grundläggande färdigheter (läs- och skrivförmåga, matematiska färdigheter, förmåga till kritiskt tänkande). Allt bygger på att vi har unga med sunt självförtroende som vågar försöka, ta risker och lära sig nytt tillsammans men som också tål osäkerhet och misslyckanden. Grundskolan spelar en avgörande roll i detta hänseende.

- Vi måste se till att de som avslutar grundstadiet har sådana allmänbildande kunskaper och färdigheter som möjliggör fortsatta studier, främjar livslångt lärande och hjälper att leva ett liv som fullvärdiga medborgare.

En mera omfattande kompetens underlättar anpassningen till de yrkesmässiga förändringarna.

- Utbildningsprogrammen ska tillåta utvidgandet av innehållen i examina och kombinerandet av studier inom olika examina på ett flexibelt sätt vid olika läroverk och högskolor. Målet är att motverka så kallad brunnskompetens; onödig specialisering inom ett begränsat område.
- AI-kompetens, såsom insikt i dataekonomi, liksom även kommunikationsförmåga, sociala färdigheter och beredskap att lära sig nytt bör införas i utbildningsprogrammen inom olika branscher.
- Företagsledningens och de anställdas förståelse och kompetens i fråga om AI, robotik och digitala affärsmiljöer ska förbättras. Data utgör grunden för all affärsverksamhet och utnyttjandet av det är en kompetensfråga. Det är viktigt att såväl arbetstagarna som arbetsgivarna har tillräcklig kompetens och förståelse i fråga om intjänings- och verksamhetslogiken inom dataekonomin.
- Utbildningssystemet bör ändras så att det möjliggör kontinuerligt lärande för hela den arbetsföra vuxenbefolkningen såväl inom yrkesinriktad utbildning som utbildning på högskolenivå.

En stor del av lärandet sker även i fortsättningen i arbetet och genom att man gör nya saker. Det är önskvärt att ledningen och de anställda har en gemensam uppfattning om hurdan kompetens arbetet kräver i framtiden och att arbetsplatserna söker medel för att förvärva kompetensen.

2. Arbetsplatser bör stödjas i ibruktagandet av ny teknik och nya rutiner

Finlands framgång kräver satsningar i forskning och innovationer som sporrar tillväxt, sysselsättning, produktivitet och nödvändig kompetens.

- De offentliga satsningarna i forskning, utveckling och innovationer bör förstärkas avsevärt, och offentliga organisationer bör sätta upp mål för andelen innovativa upphandlingar i sin upphandlingsverksamhet. Det kan betraktas som ett ambitiöst mål att andelen innovativa upphandlingar utökas till 10 procent.

Produktiviteten höjs i stor omfattning först efter att man vid sidan av AI och andra nya tekniker även reformerar både affärsprocesserna och arbets- och verksamhetsätten. Det förutsätter förstärkning av samarbetet och samarbetsstrukturerna mellan olika aktörer.

Omvälvnigen inom arbetslivet och tekniken har störst inverkan på arbetsplatserna, och de bör därför stå i täten när det gäller utveckling och stödjande åtgärder. Det har uppskattats att innehållet i arbetet, handlingssätten och den kompetens och det ledande de förutsätter förnyas så småningom inom samtliga branscher, inom samtliga arbetssamfund och i alla slags arbetsuppgifter i takt med att ny teknik och nya slags sätt att organisera arbetet tas i bruk.

- I Finland bör vi fortsätta med och förstärka det programbaserade och långsiktiga utvecklandet av arbetslivet och införliva det i innovationspolitiken så att programmet främjar AI-innovationer som skapar nytt arbete.

3. Enhetliga och rättvisa spelregler för lika verksamhetsmiljöer

Förtroende och säkerhet kännetecknar ett högklassigt digitalt samhälle. Disruptionerna inom branscher och handlingssätt bör utgöra en drivkraft för samhället. Samhällets säkerhet och stabilitet måste säkerställas i samband med omvälvningar.

- Då man tar i bruk ny teknik och digitala tjänster som möjliggör rörlig data och användning av det, måste man fästa särskild uppmärksamhet vid datasäkerheten i samtliga utvecklingskedan.
- Utnyttjandet av digitalisering bör också betyda att lagar och avtal iakttas. Vi bör säkerställa ansvarsfull konkurrens. Missbruk av dominerande marknadsställning bör förebyggas med smart reglering och konkurrenstillsyn.

Den lagrade informationen ökar hastigt och datamassan möjliggör nya innovativa lösningar.

- Vi behöver spelregler för användningen av egen data samt incitament för utnyttjandet av data som företag förvaltar över. Allmänhetens förståelse om rättigheterna i fråga om användning av data bör utvecklas.

4. Ett interoperabelt Finland genom samarbete

- Målet bör vara ett interoperabelt Finland där man redan i definierings- och planeringsskedet för projekt skapar gränssnitt som möjliggör samarbete mellan olika offentliga och privata aktörer.
- Gemensamma, öppna projekt och öppna gränssnitt hjälper oss att skapa tjänster som fungerar allt bättre ur medborgarnas och företagens perspektiv.
- Svåra problem kräver nya slags lösningar. Den nationella innovations-, utbildnings-, forsknings-, data- och arbetskraftspolitiken måste vara synergisk. Det sektorsövergripande och långsiktiga samarbetet mellan ministerier måste förstärkas avsevärt.

Helsingfors den 4. januari 2019

Akava rf

Finlands Näringsliv EK

Kyrkans arbetsmarknadsverk

Kommunala arbetsmarknadsverket KT

Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf

Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf

Statens arbetsmarknadsverk SAMV